

Meningslöst förbjuda vinstuttag i vårdföretag

Svenska Dagbladet den 5 juli 2013

Vänsterpartiets partiledare Jonas Sjöstedt argumenterar på Brännpunkt 4/7 för att vinstuttag bör förbjudas för privata företag inom vård, skola och omsorg. Han har gjort förslaget till vänsterpartiets stora valfråga inför 2014. Även om förslaget är populärt, så är det i praktiken ett slag i luften. En sådan lag får knappast någon större effekt på vinstuttagen, eftersom det är lätt för en koncern att flytta vinsten från ett bolag där vinstuttag är förbjudna till ett annat bolag inom samma koncern där vinstuttag är tillåtna. Vänsterpartiet borde istället ställa sig frågan i vilken utsträckning de vill tillåta privata bolag inom vård, skola och omsorg.

Det är komplicerat att handla upp vårdtjänster och att formulera avtal som leder till att privata företag gör sitt bästa för att leverera bra vård. Under förra året uppdagades flera skandaler inom den privata vårdsektorn av svenska medier. Händelserna har med rätta fått väljarkåren att ilska till. Dock kan man hoppas att den offentliga sektorn kan lära sig av tidigare misslyckanden, så att de blir bättre på att handla upp vård framöver. Dessutom bör privata vårdföretag med tiden bli varse att kortsiktig vinstmaximering på bekostnad av ett nedsolat varumärke knappast maximierar vinsten på lång sikt.

Den privata vården kommer aldrig att bli perfekt, men skandaler uppdagas även inom den offentliga sektorn. Det är inte uppenbart att privat vård har varit sämre än offentlig vård. Hursomhelst blir den offentliga sektorn effektivare om den får konkurrens av privata företag.

I vilken utsträckning vård, skola och omsorg ska drivas i privat regi är en intressant och viktig samhällsfråga, och därför även en relevant valfråga. Dock är det knappast konstruktivt av vänsterpartiet att gå till val på att förbjuda vinstuttag för privata företag inom denna sektor. Det är ett välkänt problem att koncerner inom alla sektorer dribblar med bokföringen för att flytta vinsten mellan bolag inom samma koncern. Vanligen är det skatteplanering som ligger bakom vinstflyttandet; en koncern vill ofta att vinsten ska flyttas till ett bolag som ligger i ett land med låg skatt. Men koncerner kommer även att flytta vinsten till en annan sektor om vinstuttag förbjuds inom en specifik sektor.

Vinsten kan till exempel flyttas mellan bolag inom samma koncern med så kallad internprissättning. Det innebär att bolag inom en koncern säljer varor och tjänster till varandra till ett pris som är högt eller lågt beroende på vart vinsten ska flyttas. På motsvarande sätt kan bolag inom koncernen låna pengar till varandra och sedan sätta en hög eller låg ränta för att flytta vinsten till ett bolag med låg skatt. Det är ett problem för många länder att internationella koncerner flyttar sin vinst till bolag i skatteparadis. Många ansträngningar har därför gjorts för att försöka stoppa förfarandet. Det finns en omfattande och komplicerad reglering av hur koncerner får sätta sina interna priser. Det har dock inte hjälpt. Hur mycket lagstiftarna än anstränger sig, så lyckas koncerner ändå flytta vinsten till bolag i länder med låg skatt.

På samma sätt kan internprissättning användas till att flytta vinsten från ett vårdbolag till ett annat bolag inom koncernen som inte är ett vårdbolag. Vårdbolaget kan till exempel betala en hög hyra, en

hög ränta eller höga löner till det andra bolaget som äger fastigheterna, lånar ut pengar eller hyr ut personal. En lag mot vinstuttag ur vårdföretag kommer därför knappast att drabba större koncerner. Det leder bara till att vinsten flyttas till ett annat bolag inom koncernen, där det är fritt fram att plocka ut vinsten. Möjligen kan förslaget sätta käppar i hjulet för små privata bolag, som har mindre möjligheter att flytta vinsten mellan bolag. Hursomhelst blir det relativt sett dyrare för ett litet företag att hyra in konsulter till att dribbla med bokföringen.

Jonas Sjöstedts förslag mot uttag av vinster ur privata företag inom vård, skola och omsorg är alltså ett slag i luften, åtminstone för stora företag. Regleringen kommer främst drabba små företag inom sektorn och främst gynna bokföringskonsulter. Är det de effekterna som Jonas Sjöstedt vill åstadkomma eller struntar Vänsterpartiet i konsekvenserna så länge som deras förslag kan locka väljare?

PÄR HOLMBERG

docent, Institutet för Näringslivsforskning (IFN), fd skatteekonom på Finansdepartementet